

sultater, at disse kunne være til virkelig Veiledning for Landmænd paa en Tid, da mange af dem staa i Begreb med at forlade de gamle Meierisystemer for at gaa over til andre. Der har under disse Forhandlinger ingeninde været Tale om, at Forsøgene endog blot tilnærmelsesvis kunde afluttes i Løbet af næste Finantsaar, og det første Spørgsmaal kan saaledes besvares med et bestemt Nei.

Spøad det andet Spørgsmaal: „over hvor lang en Varrække Forsøgene antages at skulle udstrækkes“ angaar, da er det mig umuligt herpaa at give noget direkte Svar, og da Hr. Geheimetatsraaden, lige siden jeg begyndte med de første Isopebevaringsforsøg, nøie har fulgt med Arbeidernes Udvikling og været Vidne til, hvorledes saa et, saa et andet af de paa de oprindelige Forsøgsplaner optagne enkelte Punkter have bredet sig, og da De, i Stedet for at raade mig til at begrænse Omfanget ved at lade saadanne Punkter ligge, tværtimod har opmuntret mig til at optage dem til grundig Undersøgelse, saa føler jeg mig overbevist om, at De ikke venter, at jeg kan besvare dette Spørgsmaal. Men for at dette ogsaa kan blive indlysende for Finansudvalget, har jeg anset det for rigtigst at fremkomme med nedenstaaende Udvikling.

De udsførte Arbejder kunne deles i to Hovedaffnit:

- I. Is- og Sneforsøgene;
- II. Meieriforsøgene.

I. Forsøgene i dette Affnit ere saa vidt fremstredne, at jeg tror at kunne have en nogenlunde begrundet Mening om den Tid (vel omtrent 2 Aar), der kan medgaa til en Afslutning, naar Hovedvægt en lægges paa disse Forsøg.

- a. Sneforsøgene kunne allerede betragtes som afsluttede med den Beretning, der udkom i Oktober 1876, og med de meget omfangsrige Erfaringer, der i afvigte Aar derefter ere gjorte af mange Landmænd med Indsamling og Anvendelse af Sne. (Saaledes have i Aar Iskusene paa Statsraad Ledsdorps 3 Gaarde næsten alene været fyldte med Sne). Disse Forsøg betragter jeg som Is- og Sneforsøgenes allervigtigste Resultat. Naar Sneen indbjergeres og behandles paa rette Maade, er den ligesaa drøi som Is; den indbjergeres i Hus og findeles senere til Brug i Meieriet med langt mindre Beføstning end Is, og Sandsynligheden for at faae Iskuse fyldte i isfattige Egne og isfattige Aar er været saa betydeligt, at jeg nu anser det for unødvendigt at bygge Iskuse til 2 Aars Forbrug.
- b) Forsøg over Svind i Iskuse af Normalkonstruktion foreligge — eller ville inden kort Tid foreligge — i saa stort et Antal fra Iskuse, at jeg nok tror herefter at kunne beregne Størrelsen saavel af smaa Iskuse — f. Ex. til Sygehuse og Apotheker — som af Iskuse af denne Slags for de største Meierier, — naar blot den Ismængde, der skal have til Forbrug, noget nær kan opgives.
- c) Forsøg over Svindet i Iskuse af andre Konstruktioner ere saa vidt fremmede, at jeg ikke længere tager i Betænkning at give Raad med Hensyn til Bygning af „billigere“ Iskuse. Men paa dette Punkt mangler der dog endnu en hel Del Forsøg.
- d) Forsøg over Isforbrug i Meieriet ved Svalerumme af forskellige Slags ere foretagne i saa stort et Omfang ved Forsøg her paa Landbohøjskolen, at jeg derefter har angivet bestemte Tal for Isforbrug, men nøiagtige, kontrolerende Forsøg i Meierierne ere endnu ikke udsførte.
- e) Forsøg over Ostemæses Afkøling med Is ere endnu kun rent undtagelsesvis foretagne.
- f) Et større Forsøg over Opbevaring af Saltvandsis — som, naar Vandet er nogenlunde stærk saltholdigt, er ikke lidt forskellig fra Ferskvandsis — har jeg endnu ikke faaet udført, skjøndt flere have forespurgt, om de kunde fylde deres Iskuse med Saltvandsis.

Sintet vil være mig lettere end nu at paaflynde ovenstaaende Forsøg, naar Hovedvægt en lægges paa dem, thi jeg har en temmelig klar Oversigt over, hvilke Arbejder der endnu bør gjøres; men der har her paa Højskolen endnu kun været opført smaa Iskuse til 2 a 300 Kubikfod Is, og man maa være meget varsom med at oversjøre Erfaringer fra smaa Iskuse til større. Hr. Geheimetatsraaden vil erindre, at det i Fjor var min Hensigt at lade opføre et større Ishus; men da Døerlaget lød paa omtrent 3,000 kroner, vilde dette ene Forsøg have grebet saa dybt ind i den bevilgede Sum, at Meieriforsøgene ikke kunde være begyndte. Af Forsøg i større Iskuse har jeg saaledes kun de, som blive gjorte i Iskuse omkring i Landet, ofte med ikke ringe pecuniære Offre for den Enkelte. Skulde Forsøgene alene være gjorte her paa Højskolen, vilde Udgifterne have antaget langt større Dimensioner; men ganske vist kunde jeg ogsaa i kortere Tid være kommen til paalidelige Resultater.